

Eine Initiative des Jugendamtes
im Bündnis für Familie

ههشت رینمایی
بۆ بههیز کردنی پهروهرده

وهرگیرانی: نیدریس لاوه

ههشت ږينمايى

بۇ بههيز كړدى

پهروهرده

وهرگيړانى: ئيدريس لاوه
ههولير ۲۰۰۸

ههشت رینمای بۆ به هیزگردنی پهروهده
وهرگپړانی: نیدریس لاهه
نه خشه سازی و کومپوته: مهدی عباس
سهریه رشتی هونه ری و چاپ: عوسمان پیرداود
تیرلژ (۵۰۰۰) دانه
چاپخانه ی وهزاره تی پهروهده - ههولیر

وتەيەكى پېۋىست

بەرتەبەرايەتى چاودىرى لاوان لەشارى نۆرنىڭى ئەلمانىدا، نامىلكەى (هەشت رېنمايى بۆ بەھىزكردنى پەرودە) بەشازدە زمانى ئەلمانى و ئىنگلىزى و ئەلبانى و ئىتالى و فەرنسى و كرواتى و فارسى و پورتوگالى و رومى و غەربى و سۆمالى و ئىسپانى و تامىلى و تايلىندى و توركى چاپ و بلاوكردۆتەو.

لەم نامىلكەيەدا چەندىن دكتورو پروفىسورى بواری پەرودە، لىكۆلىنەو توئىنەوكانى خویان لەو هەشت رېنمايىدا كۆكردۆتەو، بۆئەو بەئاسانترین شىو مەبەستەكانىان بېيكن و پەرودەيەكى بەھىزىش بۆھمىو خىزانىك بسازىن. ھەر ئەو هەشت رېنمايى بەشىوئەكى تايىبەتى وەكو پراكتىك لەچەندىن شوین تاقىكراوئەو ئەنجامى چاكىان بەدەستەئناو.

ھەر لەم روانگەيەو بۆئەو باوان (دايك و باوك)، مامۆستا و پەرودەكارانى كوردىش سوودمەندىن، وەرمگىرايە سەر زمانى كوردى. لەو وەرگىرانەشدا جگە لەنامىلكە ئەلمانىيەكە سوودم لەنامىلكە غەربى و ئىنگلىزىيەكەش وەرگرتو.

پیشہ کی

دہتوانین بلیٹین کہ ٹیستا زۆربہی خەلکی لەخەمی ئەوێدان کە باشتەترین
رێگەو رێنمایی بۆ دروستترین پەرۆردە بدۆزنەو، چونکە ئیستا پەرۆردە
لەقەیرانیکیدا یە، ئەگەرچی هەندیک کەس زۆر مەکورن لەسەر ئەوێ کە
پەرۆردە هەرسێ هێناوێ. لایەنی کەمتەرخەمیش جا، یان بۆ مامۆستایان
یان بۆ باوان (دایک و باوک) یان بۆ بەختوکاران یان پیاوانی سیاسەت یان
راگەیانەکان بەهەموو شێوەکانیەو هەریەکەو بەگۆڕەوێ تایبەتمەندیی خۆی
دەیکە رێنەوێ.

بەلام ئەوانەو رۆژانە کاری پەرۆردەیی بەئەنجام دەگەیەنن دەلێن: ئایا
حالتەو پەرۆردە تا ئەو راددەوێ پێ کەموکۆرییە؟ ئایا ئەو بەهایانەو کە
لەبوارەکانی بلاوکردنەوێ رێگەیانە بەدەستی دێن تا چ راددەوێ کە
سوودبەخشن؟ ئایا ئەو بەهایانە بۆ ژبانی ئەمرۆمان شتێکی بەرھەمەینەو
پێویستە رەچاوبکرین؟ ئایا هیچ لایەنێکی جوانی تێدا دەبینن؟

لەم نامیلکەیدا هەشت رێنمایی دروست بۆ بەرھەو پێش بردن و
بەھیزکردنی پەرۆردە دەخەینە روو، بۆ ئەوێ لەژبانی رۆژانەدا باوان یان
تەواوێ خێزان یان ئەوانەو کە پەيوەندییان بەمنداڵ و ھەرزەکارانەو ھەییە
سوودمەند بن، جا چ لەرێگەوێ خوێندن بێت یان ھەر پەيوەندییەکی دیکە.

پەروەردە چىيە؟

يەكەم: پېيۇستە ئەو دەلتىن كە پەروەردە تەنيا پەيودەست نىيە بە باوانەو، بەلكو ھەرھەموومان لىتى بەرپرسىيارىن و ئەركى سەرشانى ھەموو كۆمەلگايە. كارى پەروەردە ئەودىيە كە مندالان لەزۆرلايەنەو بەھىزىكات، بۆتەوئە پەروەرووى كىتېركىتكانى رۆژگار بېنەو و ژيانى خۆيان بەباشترین شىو پىكخەن و پەيودەندى باش لەگەل ئەوانى دىكەدا دروستبەكەن و بەرگرى ھەرس و شكستەكان بەكەن و بىروراي ئەوانىتر قبول بەكەن و چەندىن شتى دىكە. ئەمەش واتاي ئەودىيە كەپېيۇستە لەسەرەتاو ھەموو پىداوېستىيەكانى ژيانىان بخەينە بەردەست وەكو خواردن و پۆشاك و دلئايى و ھېمنى و يارمەتيدانىان بۆ ئەوئە ماناكانى ژيان بدۆزنەو. ھەروەھا پەروەردە بەواتاي مشتومرو تاخافت و گفتوگۆ كاراش دىت بۆ ئەوئە كچان و كوران زانىارى و توانايى بەدەست بەيئىن پېيۇستە مندالان ھەموو ئەزمون و تاقىكرەنەوكان بەشىوئە راستەوخۆ بېين، ھەروەھا پېيۇستە لەرېگەي پىنگەيشتنىاندا ياوئەرى زېرەكيان ھەبىت تا پشتيان پى بېسەن و شتيان لىو فېرىن، بۆ ئەوئە لەدوارۆژدا شوئىنى شياوى خۆيان لەكۆمەلگەدا پىر بەكەنەو.

مندالان چەندىن كەس دەكەنە پىشەنگى خۆيان وەكو باوان و مامۇستايانى باخچەو قوتاىخانەكان و راھىنەران و زۆر كەسى دىكەش كە پەيودەندىيان بەژيانى رۆژانەيانەو ھەيە. ئەو جگە لەو كەسايەتییە بەناوبانگانە كە لەتەلەفزیۆن و میدياكانى تردا بەدەردەكەون، بەلام گرنگترینيان كە وەكو نمونەو رابەرن بۆ مندالان، ئەو كەسە گەورانە كە رۆژانە لەگەل مندالان دەژىن، بۆيە ھەلسوكەوتى گەورەكان لەم لایەنەو ئەوپەرى گرنكى و پىرايەخى خۆى ھەيە لەو بوارەدا.

بەرپرسى يەكەم لەچاودپىركردن و بەرژەندى و باش پەروەردەكردنى مندالان دەكەوئىتە ئەستۆى باوان (دايك و باوك). بۆيە پەروەردە سەبارەت بە گەورەكان واتە جىيەجىيەكردنى ئەركەكان، بەلام لەگەل ئەوئەش دەبىت مافەكانيان رەچاوبگىرىت وەكو چۆن مندالان پېيۇستە ژيانىكى باش و

بواریکى گونجاويان بۆ پرەخسپىن بەھەمان شىۋە پىتۈستە باوانىش لەھەموو
لايەنەكانى كۆمەلگاۋە يارمەتى بىر تىن تا لەجىبەجىڭىردى ئەرگەكانياندا،
كەمتەرخەم نەبن.

بۆ پەرۋەر دەيەكى سەرگەوتوو، باوان پىتۈستىان بە..

● **بارودۆخى گونجاۋ ھەيە:** بۆ ئىمۇنە ھەموو خىزانىك پىتۈستى
بەخانوبەكى شىۋاۋ كارتىكى لەبارو ھارىكارىيەكى دارايى و شۈپنى باش بۆ
چاۋدىرى مىندالەكان و دەۋرۈبەرىكى پىر لە ئەقلىن و خۆشەويستى ھەيە.

● **ھارىكارى و يارمەتى ھەيە:** مافى باۋانە كە زوو زوو ھەندىك
لەئەرگەكانيان سوۋك بىرى و يارمەتپان بىرى، ۋەكۈئەۋدى كە خىزانەكان
لەئىتۈۋى خۇباندا ھارىكارى يەكتر بىكەن. خىزم و دۆست و ھاپىرى و ھاپسى
پۇلى گىرگان ھەيىت لەپىشكەشكردى ئامۇزگارپەكان. ھىچ ماپە شەرم
نەيە كە باۋان لەچۈنەتى پەرۋەردەكردى مىندالەكانياندا داپىتىن. لەو
كاتانەدا پىتۈستە قوتابخانەۋ بىكەكانى پاپىنان و سەنتەرەكانى پۇشنىرى و
ھەموو لايەنەكانى پەيۋەندىدار بەۋپەرى خۇشخالىيەۋە ئامادەيەكانى خۇبان
بىخەنە ۋو.

پەروەردەکردن، کرداریکە زیندوووە چێژی تێدا یە، ئەگەرچی هەندێک جار
مایە ییزاری و ماندوو بوونە، بەلام ئەنجامی باشی دەبێتە هۆی خوشی و
کامەرانى، پەروەردە ئەگەرچی زۆر گرنگە بۆ کۆمەڵگا، لەگەڵ ئەوەش جیهان
ئەوپەڕى سوودمەندى لەو مندالانەوه دەبینیت کە بە جوانى پەروەردە کراون.

ههشت رينمايى بو بههيز كردنى پهروه رده

ئايا شتوازي پهروه رده ي بههيز چونه ؟ به دلنيايييه وه كه
نه مړو باوان ده توان چندين ناموزگاري ناوازه و پر بهها
له كتيب و گوڅاره كاني تاييه ت به پهروه رده
وهر بگرن ، بويه ئيمه ليره دا نيازمان نييه بيه
ناموزگار يكه ريكى پهروه رده ي زباد
له سهر نه و شتانه ي كه هه يه ، ههر
بويه ش كه مپينيكمان بو پهروه رده
له ژير روشنايى (بههيزبون بههوى
پهروه رده) دروست كړدووه ، له ويدا
ههشت رينمايى سهره كيومان
دهستنيشان كړدووه ، كه گرنگترين
تاييه تمه ندى پهروه رده ي بههيزى
له خوگر تووه .

... بەخشىنى خۇشەويستى

... مافى توورەبوون

... تواناي گويگرتن

... دانانى سنوور

... پيدانى بواريك بۇ سەريەستى

پەرۋەردە واتە...

... دەربىرىنى ھەست و سۆز

... تەرخانگردنى كات

... ھاندان

پەر وەر ده واته

به خشینى خوشه وېستی

نډو کاته ی که خوشه وېستی به مندالیک ده به خشین، واتای نه ویه که نیمه وډکو خوی که هیه قبولی بکه یڼ و خوشه وېستی به که مانی پتی نیشانېدین، مندال و گهنج پتړیستیان به وده هیه که هست به هیمنی و دلناییی بکه ڼ، بۆ نه ووی پروا به خوشه وېستیان پته و بیت و به بی ترس ده ست له سر خاله لاوازه کانی خویان دابتن، هندنیک چار باوان سه ختی و دژواریه که ده بیڼ له ووی که چون خوشه وېستی خویان بۆ منداله کانیان ناشکرا بکه ڼ، به پروای نیمه پیدانی خوشه وېستی ده بیت به م شتویه بیت:

● شتوای راسته وخو، نه ویش واته لیکنزی که بونه ووی جهسته و سۆزو ده ست لیدان، جا یان له باوه شگرتنی یان ده ست پیاخشان به پشت و ته ماشاگردنیکیی به سۆزو پالنانیکیی نه رم و به ریه که که و تنی شانه کان، هه موو مندالیک ده مو ده ست له واتای نه و کردارانه تپده گات.

● هه رچند مندال به رهو ته من هه لچیت، شتوازه کانی چاودیری و گرنگی پیدان ده گۆریت (هه رزه کارانی کوړو کچ و ډکو یه که) تاره زوویانه که نیمه جار جار له باوه شیان بگرین، نه گهرچی خوشیان له گهل تپه رپوونی چهند سالتیک به دواي گهنجیکیی دیکه ده ده گهر پتن تا ماچی له گهلدا نالوگور بکه ڼ.

● گرنکه کاتیکیی دباریکراو بۆ منداله کانت ته رخان بکه یت و له و ماوه به دا کرنگیان پیدیدیت و دلنه واییان بکه یت، نه وانه هه مووی به لگهی خوشه وېستی باوانه بۆ منداله کانیان، بۆیه هه ق نیبه درکاندن خوشه وېستی خو مان بۆ منداله کاغان بشارینه و، هه رگیز بیرت نه چیت که به به رده وامی پتیان بلیت که شانازیان پتوه ده که یت، نه گهر هیچ نه نجامیکیی واش له به رچار نه بیت.

● پیدانی خوشه وېستی واتای نه ویه نیبه که گه وره کان مافی نه ویه یان نیبه که هندنیک جار پشور بدن، یاخود نابیت هیچ شتیک له منداله کان قه ده غه بکرت.

پەر وەر ده واته...

مافی توور هبوون

توور هبوون دیار دهیه کی زۆر ناساییه و له هه موو خهیزانیهک پروده دات، هه ندیهک جار نه و توور هبوونهش دهنگی بهرزی لیده که ویته وه، له و نیوهندهشدا زۆر گرنگه که مندا له سه رکه و تن و ده ده سته بهیتیت و به توانیهت بهی (نا)، ده بهیت مندا له نه وهش بهزانیهت که نه وانی تریش پهیدا و یستی خویان هه یه و جیایه له پهیدا و یستی نه و، ههروه ها فهیرهت که چون قه ناعهت به بهرام بهر دهیت، چون ده بووریهت، چون چاره سه ری مامنا وهندی بو کیشه کان ده دۆزیه وه، چون جاریکی دیکه له گه له بهرام بهر ناشت ده بهیه وه، نه و کاته ی که مندا له ان توور ده ده بن نه وه جو ره راهیه نانیه که بو نه وه ی توانای کو مه لایه تی خویانی تیدا تاقیه که نه وه، نه وهش زۆر گرنگه بو یه توور هبوونیش پهیرهستی به فهیره وون و تاقیه کرد نه وه هه یه، جا بو نه وه ی گرهتیهک له گرهتیه کان چاره سه ر بکه یه، به نه وه ی نه عصا بهمان نا لۆز بهیت، پهیرهسته ره چاوی نه م ره نه مایانه ی خواره وه بکه یه:

● ههچ با به تیهک نه به گهتو گو کردنی قه ده ده غه بهیت، مندا له ان مافی خویانه که ههستی نه که تیهی وه کو ر ق و کینه یان هه بهیت، به نه وه ی که نووشی سزادان بهن.

● پاشان گه وره کان له کاتی

توور هبوونه کانه ده توانا ترن، بو به پهیرهستی ناکات به قسه ی ناشر به ههستی مندا له کان بهر بهدار بکهیت، یان شهوا زیهک له شهوا زه کانی تونده تیهی به کار بهیت، به له کو به پهیره وه نه وه پهیرهسته هه موو نه و کارو بارانه ی که مندا له کانی سه ر قاله کردو وه له پهیره ویدا توور ه بوون، به وه په ری گرنگی وه ره بهیرهت.

● جا ئەگەر کەس لە کەس توورە نەبوو، دەکریت پاشی ناگۆگییەکان دوو
پای تەریب بەیەکتەر وەرگیرین، بەم شیودیهش گەورەو مندال هەردووکیان
فیزی لیبووردەیی دەبن.

● زۆر ئاساییە کە مندالەکان لە گەڵ یەکتەری توورەبن، پتۆبست ناکات
گەورەکان دەمو دەست خۆیان تێهەلقورتین، بەلام ئەگەر تێبینیان کرد مندالە
گەورەکان بەشیودیهکی نارهوا مامەلە لە گەڵ مندالە بچوو کەکان دەکەن،
ئەوکاتە پتۆبستە بەهێمنی و لەسەر خۆیی و بە جوانی تێببگە یە نریت کە دەبیت
پەچاوی ئەوانە لە خۆیان بچوو کترن بکەن، ئەو شەشمان بێرنە چیت کە
بەردەوام گەورەکان رابەری بچوو کەکانن، بۆیە ئەگەر مندالەکان تێبینیان کرد
کە گەورەکان یان باوان بەوپەڕی ریزو جوانییەو قسەو گفتوگۆ دەکەن، ئەوا
ئەوانیش لەوانەو فیژ دەبن.

● بەپێچەوانە لە ئەو دی، مندالان بە دەست شەڕو ناگۆکییەکانی ناو
خیزانەو دەنالتین، بەتایبەتی ئەو ناگۆکییانە کە قسە لە ناشرین و
توندوتیژی لێدەکەوێتەو. دەکرێ گەورەکان، بەگۆڕە تەمەنی مندالەکان
باس و پاقە لە ئەو توورەبوون و ئازاویە بکەن کە لە خیزاندا پروودەدات، بێ
ئەو دی بەردو لایەنیک یان رایەکی دیاریکراوی بێن.

● بەهەمان ئەو گرنگییە کە هەموومان مافی توورەبوونمان هەیە، زۆر
گرنگە لایەنەکانی توورەبوون لە گەڵ یەکتەری ئاشت ببنەو، لە حالە تیکدا
ئەگەر توورەبوونە کە چارەسەری بۆ نەدۆزرایەو، پتۆبستە باوان پشتگیری
مندالەکانیان بکەن و بە نامۆگاری بەسوود رێنمایان بکەن، ئەگەرچی زۆر
گرنگە کە ئەو ئازاوەو توورەبوونە کە لەنیوان ئەندامانی خیزان پروودەدات،
نەیهلن ماوێەکی زۆر بخایەنیت و بەر لەخەوتن لە گەڵ یەکتەر ئاشت ببنەو.

پەر وەر ده واته... توانای گوښگرتن

گوښگرتن له که سټیک واته تۆ ناگات له و که سه په و گرنکی به و بابه ته ده ده یت که نه و باسی ده کات، نه و که فجانه ی که تازه پتیده گهن و پژانه تاقیکردنه و هی نوییان هه یه، به نه زموونی تازه دا تیده په ږن و هه ولده دهن ږچکه ی خوږان له ژياندا بدوژنه وه، به دلنیا یی وه نه وانه پتویستیان به که وره کانه و ده بیت گوښان بۆ پادیرن، پتویسته به شپوه یه کی ږتکو پتیک هه لی گفتوگوږیان بۆ بره خستین، جا چ به شپوه ی دانیشتنی خپزان ی بیت یان به هه و شپوازیکی دیکه، وه کو به یه که وه ده رچوون بۆ خوانیکی ئیواره یان گاتی خه و تن له سه ر جیگا گفتوگوږیان له گه ل بکه ین و به گرنکیی وه باس له شته نوښکان بکرت، له میانه ی نه و دانیشته نه دا ده توانین بکه ږتینه وه نه و مه به ستانه که ئیمه خوږمان ده مانه ویت.

● رهنګه له ګوتایې گفـتو ګو ګه دا هـنـدی زانیـاری وەر بـگرین که هـه رـګیز چاوـه پـیمان نه ده کـرد که تـه و زانیـاری بـانه باس بـکړیت، تـه و دـش مـانای تـه و دـیه که پـر ګه به که سانی تـریش بـدین قـسه بـکهـن و رهنـګه شـتی نو تـیان پـیـیـت.

● تـه و نامـوژ ګـاری و تـیـبـینی و تـوانجـانـه ی ګه پـتـشـو دخت دهـګو تـرین، هـیـچ جوړه هـاریکـاری بـه نـا بـه خـشن، مـنـدالان تـه و ګـاتـه هـه سـت به ګـرنـګی خـو یان دهـکـن که باوان به دوا ی کـیـشه کـانیانـدا دهـګه پـرین و شـیکـاری ګو نـجـاویان بـو دهـوژنه وه، لهـو حـالـه تـه شـدا مـنـدالان زیـاتـر هـه سـت به و خـو شـه و بـستی و ګـرنـګیـبه دهـکـن که باوانیان دهـیـبه خـشـیت.

● بـو تـه و د ی هـیـچ بـواریک بـو به د حـالـی بـوون نه هـیـلـتـیـنه وه پـتـیـوستـه هـه رـدو و لا د لـنـیا بـن له و د ی که هـه رـدو و کـیان له مـه بـه سـتی یه کـتر ګه یـشـتوون.

● گـفـتو ګو ی باش تـه و د یه که شـتـپـکی دهـر د کی له هـه مـان کـاتـدا دانیـشـتنه که تان لـی تـیـکنه دات، و هـک تـه و د ی تـو له ګه رـمـه ی قـسه کـردن بـیت و نامـیـری تـه له فـز یـو نـیش بـکات، یان زـد نـګی تـه له فـو نه که ت لـیـبـدات و تـو ش و د لـام بـد د یـتـه وه.

● تـه ګه ر مـنـدالان در یـژ هـیان به قـسه کـانیان داو زیـده پـړ یـیان کـرد له و د ی که چـیـیان تـو و شـبـو وه، و ا بـاشـتره که هـیـمـنـتـریان بـکه یـتـه وه و تـیـبـګه یه نـیت که به پـو خـتی مـه بـه سـته که ی خـو ی بـګه یه نـیت، به لـام تـه و مـنـدالانـه ی که خـو یان هـیـمن و حـه ز به قـسه کـردن نـاکـهـن، با شـتر وایه که هـانیان بـدین بـو تـه و د ی قـسه بـکهـن و چـی له د ل و د هـرو و نیانـدایه هـلـپـر یـژن.

پهروهرده واته ... دانانی سنوور

کرداری دانانی سنوورو جه ختکردن و سوورووون له سهه پاريزگار يکردنی بۆ زۆريه ی زۆری باوان به گرنه گرتين کاری پهروهرده یی ههژمار دهکريت له هه مان کاتيشدا دانانی سنوور يه کي ته که له گه و ره ترين ديارده ناله زه کانی بواری پهروهرده، ده بچ نه وه مان له بيه نه چيت که مندالان و گه نجان له و رۆژه وه ی که له دايکه ده بن، زۆر بليمه تن له تاق يکردنه وه ی باوانيان بۆ نه وه ی بزائن تا چ پاده يه گ به سه برن يان موکرن، مندالان له بهر دوو هۆ پتيوسته سنوور يان بۆ دابنريت، يه گه م تا منداله کان له و خه ته رانه بپاريزين که له ناو مال و له ده ره وه تووشی ديت، دووهم کاتيک که ريساکان روون و ناشکرا بوون و واتای خويان هه بهر، نه واهيمنی و ناسايشيک به مندال ده به خشيته، به لام هه نديک جار بۆ گه و ره کان زه حمه ته هه ندي شت بکه ن دمی نيراده ی منداله کانيان بيت، به لام له گه ل نه وه ش دوای ماوه يه ک بۆ هه ردوولا (باوان و مندال)

دهسەلمێت که ساناترو باشتەر ئەگەر مندالان سنووری خۆیان بزائن، بۆ ئەو مەبەستە پێویستە رەچاوی ئەو بنەمایانەی خوارەو بەکەن:

● پێویستە سنوورەکان ناشکراو دیار بن، بۆیە دەبێت گەورەکان زۆر بەوردی بیربکەنەو بەرلەوێ بەنەماکان دیاری بکەن، دەبێت ئەو دەشمان بیرنەچێت که مندالە گەورەکان لە قسەو ئاماژەکانی ئێمە تێدەگەن که چی رێگە پێدراوەو چی قەدەغەییە بەمەرجێک پێشتر ھۆکارەکانمان بۆیان ڕاھە کردبێت.

● وا پێویست دەگات، ئەوێ که سنوورەکان دادەنێت خۆشی چوارچێوەی ئەو سنوورانە نەبەزینێت، ئەوێش بەو واتایە نایەت که پێویستە باوان زوو بخەون، لەبەرئەوێ بەمندالەکانیان وتووێ زوو بچنە نیو جێگاود، بەلام کاتیەک باوان بەرێکیوێکی رۆژانە دانیان دەشۆن، بێگومان بەم شێوێ دەبە رابەرێکی باش بۆ لاساییکردنەو.

● ئەگەر هیچ رێزو گرنگییەک بۆ ئەو سنوورانە دانەنێن که خۆمان دامان ناو، ئەوا بێگومان خۆماندووکردنێکی بێ سوودە، چونکە جەختکردنەو لەسەر رێگرتنی ئەو سنوورانە، راستگویی ئێمە بۆ مندالەکانمان دووباردەکا تەوێ ھەستدەکەن که شیلگیرین لەسەر نەبەزاندنی ئەو سنوورانە.

● ئەوکاتەێ که مندالان یەک لەو سنوورانە دەبەزینن، پێویستە لەسەر باوان ھەردووکیان بەیەکەوێ بەشیوێکی ناشکرا ھەمان ھەلۆستیان ھەبێت، ھەرۆھا پێویستە شیوازو بنەماکانی ھەلۆست وەرگرتن لەسەر ھەر سنوور بەزاندنێک لای باوان و مامۆستاو بەخیوکیان چون یەک بێت، ئەگەرچی ھەریەکەو جۆرە پەرەدەییەکی جیا لەوێ دیکە پەرەدەکات، ھەندێک جار تەنیا وشەێ (نا) بەس نییە، یاخود تەنیا ئاگادارکردنەوێ بە مەبەستەکەێ ئێمە ناپێکێت، خۆ ئەگەر پێویستی کرد ھەندێک ھەلۆستی دیاریکراو وەرگیرین، ئەوێ دەبێت راستەخۆ پەرەدەیی بەو شتەو ھەبێت که مندالەکە کردوویەتی و چی لێپەیداوێ، ئەوێش لەبەرئەوێ زۆربەێ جار مندالەکان لە سزای مەنتیقی تێدەگەن.

● پټويسته له سهر باوان، له کاتي پرؤسه ي پروه ده کړندا پټزي هندیک سنووری دیار بکراو بگرن، بؤ نمونه لیدان و توندوتیږی به هم موو شیوازه کانی هرگیز او هرگیز قه ده غه یه، لیره ش ته نیا مه به ستمان لیدانی جه سته یی نییه، به لکو توندوتیږی د پروونی و سایکولوژی شمان مه به سته، و دکو بیبه ش کړدنیان له خوشه ویستی و گرنگی پیدان و چاودیری.

● هیچ بڼه ماو یاسایه ک نییه که هندیک حاله تی جیاکاری تیدا نه بیت و دکریت چاوپوښی له هندیک شتی بیمانا بکه یی یان همواری هندیکی دیکه بکه یی به کوږدی نه و گورانکاریبانه ی دینه پتسه وه، نه وه ش مانای کونایي پرؤسه ي پروه ده ناگه یه نیت، بؤ نمونه مایه ی ترس و نیگه رانی نییه نه گهر هندیک جار مندا ل و گه نجان زور گوږ به و سنوورانه نه ددن که باوانیان بویان دارشتوون، و دکو نه وه ی نه گهر جاریکیان لییان بگه رپن تا درهنگی شو به ناگا بن و نه چنه نیو جیگا کانیان.

پروه ده واته ... پیدانی بواریک بؤ سهر به سستی

مندالان پټويستیان به هندیک بواریه یه که به وپه پری سهر به سستی وه هه لسوکه وتی تیدابکن، سهرتا هر دواي سالی په که می ته مه نیان، ده بینن نه و بواری که مندالان جووله ی تیداده کن رږبه رږز زیاترو گه وره تر ده بیت، بؤ نمونه فیری نه وه دهن که بې هاریکاری نه وانی دیکه نان بخون، یان به ته نیا په چنه سهرتاو، یاخود له سهر نه وه رادین که بؤ ماوه یه کی دوورودرېژ دوور له باوانیان پټنه وه. پاشان فیرده بن که چون نه و پاره ی هیانه سهر فی ده کن و هتد...

نه و بواریانه همووی بؤ مندا ل گرنگه که سهر به خؤ هه لسوکه وتی تیدا بکات، راهینانی مندا ل له سهر نه و شتانه وای لی ده کات که خاوه نی که سایه تی خوی بیت، کونترولی ژیانی خوی بکات و بهر پر سیاریتی بگریته نه ستو.

● سەبارەت بە بوارەکانی سەرەستی منداڵ کە پێویستە منداڵی لەسەر رابھێنرێت بۆ نمونە ئەو کۆرۆ کچانەی کە رێگەیان پێدەدرێت بە شداری ژيانی رۆژانەی خێزان بکەن، زۆر شت فێردەبن کە لە پاشەڕۆژدا پێویستیان پێدەبێت، بۆ نمونە ئەو منداڵە کە چەندین جار لە گەڵ دایک و باوکی تەماشای نەخشەی شارەکان دەکات، زۆر بەختراوی و سانایی فێردەبێت کە تەنیا بە خۆی رێگاکان بدۆزێتەوە، بەھەمانشیوە ئەو منداڵە کە لە گەڵ باوکی پاسکیلە کە ی چاک دەکاتەوە، رۆژێک بە تەنیا خۆی پاسکیلە کە ی چاک دەکاتەوە.

● پێویستە منداڵ فێربێت کە چۆن بە سەرەستی ھەلسوکهوت بکات، بەلام بەشیوەیەکی پلەدار، بۆ نمونە ئەگەر منداڵ لە سەرەتای سالی یە کە می خوێندنی سەرەتایی بوو، فێرکرا کە چۆن ئەو پارەیە سەرف بکات کە بۆ ماوەی ھەفتەیەک

پتیدراوه، ئەوا بەدلتیاییه‌وه کاتیک ده‌گاته تەمەنی گەنجی، هیچ قورسی و نارتیکیه‌کی تووش نابیت، لەو‌هی که چۆن هەلسوکه‌وت لەگەڵ ئەو پارەیه بکات کە باوانی بۆیان لەبانک داناوه ت پارە‌ی وۆژانه‌و جلویه‌رگ و پتیداویستییه‌کانی قوتا‌بخانه‌ی پتیکریت.

● باشتروایه که لەهەندیک بواری نویدا منداڵه‌کان هاریکاری بکړن، ئەو‌هش دە‌بێته مایه‌ی دلتیابوونی زیاتر، بۆ‌نمونه تەله‌فۆنیکی ده‌ستی (مۆبایل) یان کارتیک‌کی تەله‌فۆن بۆ‌ئەو منداڵه‌ی که تەمەنی گە‌یشتۆته (١١) ساڵ پت‌یوسته، گاتی که بۆ‌یه‌که‌م جار به‌ته‌نیا سەردانی هاو‌پتیه‌کی ده‌کات له گه‌ره‌کیکی دیکه، ئە‌وه ده‌بێته هۆ‌ی ئە‌وه‌ی که منداڵه‌که زیاتر هەست به‌ناسایش بکات و ترسی باوانیشی له‌هەندیک لایه‌نه‌وه ده‌ره‌و‌یتیته‌وه.

● بە‌لام سه‌باره‌ت به‌هەندی چه‌زو ئاره‌زو، ئە‌وا به‌رده‌وام له‌نیوان ئە‌وه‌کاندا جیا‌وازی هه‌بووه، بۆ‌نمونه چۆ‌یه‌تی دا‌هێنانی قژ یان هیوا‌یه‌ته جۆ‌را‌وجۆ‌ره‌کان یان په‌یوه‌ندی براده‌رایه‌تی، به‌شی‌وه‌یه‌کی گشتی پت‌یوسته منداڵه‌کان له‌و بو‌ارانه‌دا سه‌ره‌ست بن و هه‌لب‌ژاردن بۆ‌خۆیان بم‌یتیته‌وه، مادام نابیته هۆ‌ی دژایه‌تی کردن یان جیا‌وازی ئە‌و بنه‌مایانه‌ی که باوان بۆ منداڵه‌کانیان دا‌یان‌رشتوه، به‌لام نه‌رمونیانی نواندنیش سنووری خۆ‌ی هه‌یه، هه‌رک‌ریک ب‌یتته مایه‌ی زبان بۆ‌سه‌ر منداڵه‌که ئە‌وا پت‌یوسته به‌ره‌ستی بۆ‌دا‌ه‌ن‌ریت، بۆ‌نمونه ئە‌گه‌ر منداڵ له‌تەمەنی گە‌نجیدا ده‌ستی به‌جگه‌ره‌ک‌یشان کرد، ئە‌وا ب‌ت‌گومان ده‌ب‌یتته هۆ‌ی زبان ل‌یکه‌وتن و دو‌اکه‌وتنی ئە‌و منداڵه، بۆ‌یه پت‌یوسته سنووری بۆ‌دا‌ه‌ن‌ریت.

● له‌زۆ‌ر حاله‌تا، منداڵه‌کان له‌قۆ‌ناعی پت‌یگه‌یشتندا، ده‌یان‌ه‌و‌یت زیاد له‌پت‌یوست سه‌ره‌خۆ‌بن، ته‌نانه‌ت هەندیک له‌و منداڵانه‌ی به‌ر له‌و ته‌مه‌نه‌ی ه‌ی‌من بوون، له‌کاتی هه‌رز‌دییدا دژی دا‌خ‌وا‌زی باوانیان را‌ده‌وه‌ستن، جا بۆ ئە‌وه‌ی له‌ر‌ی لانه‌دن و که‌سانی سه‌قام‌گیریان ل‌یده‌رچ‌یت پت‌یوسته ک‌چان و ک‌وران له‌میان‌ی ئە‌زمونییه‌کانیاندا درک به‌وه ب‌که‌ن که سه‌ره‌ستی ته‌وا‌وی ب‌ی قه‌یدو شه‌رت نییه له‌لایه‌کی تره‌وه پت‌یوسته باوان هاریکاری منداڵه‌ک‌ن‌یان ب‌که‌ن بۆ‌ئە‌وه‌ی ر‌ت‌یگه‌ی تایبه‌تی خۆیان بدۆ‌زنه‌وه‌و که‌سانی خا‌وه‌ن ه‌زوو ه‌وشیان ل‌ی ب‌یتته به‌ره‌هم.

پەر وەر ده واته ... دەر برینی ههست و سۆز

خۆشه‌ویستی و خوشی، ئازارو ناخۆشی، توورپیی و گرژی، ئەو دیاردانه هه‌مووی له‌ژیانی خه‌یزانیدا بوونیان هه‌یه، منداڵانیش جیاوازی له‌وه‌ی که چۆن سروشتی خۆشه‌ویستی خۆیان و ده‌رده‌خه‌ن، بۆ نمونه هه‌ندیکیان به‌توندی له‌باوه‌شت ده‌گریت به‌وشیوه‌یه خۆشه‌ویستی خۆی نیشانده‌دات، هه‌یانه هه‌زده‌کات وینه‌یه‌کت بگرێ و لای خۆی هه‌لبگریت و هه‌کو هه‌یمایه‌کی خۆشه‌ویستی، به‌هه‌رحال زۆر گرنگه که منداڵ له‌گه‌ڵ په‌ر سه‌ندنیدا فێری ئەو جووره هه‌ست و سۆزانه بێت و به‌و پێوانه‌یه‌ش هه‌لسوکه‌وت بکات. بۆ ئەم شتوازه زۆر گرنگه که ئەم شتانه په‌چاو بکه‌ین:

● منداڵان مافی خۆیانه هه‌ست و سۆزی خۆیان دەر برین، جا چ به‌شێوه‌یه‌کی پۆزه‌تیف بێت یان نێگه‌تیف، هه‌موو منداڵێک له‌چۆنیه‌تی دەر برینی هه‌سته‌کانی ئازاده، جا چ به‌هاتوهاوار بێت یان به‌هه‌یمنی، ئەو سه‌رده‌مه به‌سه‌رچوو که بڵێن نابیت کوڕ بگریه‌ت، یان نابیت کچ به‌ده‌نگی به‌رز قسه‌بکات، ئەو په‌روه‌رده‌یه هی سه‌رده‌مانیکی رابردوو.

● هه‌ندیک جار گه‌وره‌کان هه‌ست به هه‌ندیک مه‌یلی سۆزدارێ نه‌گونجای منداڵان ده‌که‌ن، له‌و حاله‌تانه‌دا پێویسته داوا له‌ منداڵه‌کان بکه‌ین که کۆنترۆڵی ئەعصابیان بکه‌ن، به‌لام له‌گه‌ڵ ئەوه‌ش پێویسته پێیان بڵێن که ئەوه هه‌ست و سۆزێان نییه که نه‌گونجاو، به‌لکو هه‌لسوکه‌وته‌که‌یانه.

● زۆر پێویسته هه‌ست و سۆزی منداڵان به‌شێوه‌یه‌کی گرنگ په‌چاو بکریت و فه‌رامۆش نه‌کریت، چونکه ئەو کاته‌ی که تووشی کاره‌ساتیکی گه‌وره یان به‌چووک ده‌بن، منداڵان ناتوانن به‌زووبی و به‌خه‌یرایی له‌بیر خۆیانی به‌رنه‌وه، ناشتوانن و هه‌کو گه‌وره‌کان مامه‌له له‌گه‌ڵ ئەو کاره‌ساتانه بکه‌ن، بۆیه باشتترین شت له‌و حاله‌تانه‌دا ئەوه‌یه که ئێمه به‌هه‌یمنی و ئارامی و به‌ره‌و روو ئاراسته‌یان بکه‌ین و ئامۆژگاریان بکه‌ین.

● هندی له کچان و کوران هه زناکهن باسی ئه و شتانه بکهن که دلتەنگیان دهکات. خو ئه گهر زور دلپەر بوون یان زور بێدەنگ و هێمن بوون، پێویسته له سه‌ر باوان که هه‌ڵده‌ن هۆکاره‌کان بدۆزنه‌وه، ده‌بێت ئه‌وه‌شمان له‌بیره‌چیت ته‌نانه‌ت ئه‌و مندالانه‌ی که قین و رقیشیان زۆره‌، زور جار هه‌ست به‌خۆشی و فه‌ره‌حنایی ده‌که‌ن که قسه‌و به‌سه‌ره‌اته‌کانی خۆیان ده‌گیرنه‌وه‌و ده‌رده‌دلی خۆیان هه‌ڵده‌پێژن.

● له‌هواره‌کانی هه‌ست و سۆزیشدا، زۆرجار مندالان له‌و شتانه‌ی که ده‌بین شت له‌گه‌وره‌گانه‌وه‌ فی‌رده‌بن، بۆیه‌ پێویسته‌ له‌سه‌ر باوان هه‌ست و سۆزی خۆیان به‌رامبه‌ر په‌منداله‌کانیان به‌شێوه‌یه‌کی ناشکرا ده‌ربهرن، ئه‌وه‌ش هه‌ریه‌که‌و به‌گۆڕه‌ی ته‌مه‌نیان، به‌هه‌رحال نا‌کریت ئیمه‌ مندالان چه‌واشه‌ بکه‌ین، له‌به‌رئه‌وه‌ی مندالان ترسیکی گه‌وره‌یان لا دروست ده‌بێت که هه‌ست بکه‌ن گرژی و ناله‌باریه‌ک له‌گۆڕپدایه‌و گه‌وره‌کان نایانه‌ویت منداله‌کان بیزانن و لێیان بشارنه‌وه‌.

هه‌روه‌ها چۆن سه‌باره‌ت به‌ گه‌وره‌کان که له‌حاله‌تی تووره‌بوونیکی نه‌گونج‌اودا، له‌دوا‌ییدا داوای لێ‌بووردن ده‌که‌ن، بۆ بچووکه‌کانیش به‌هه‌مانشێوه‌یه‌، داننان به‌هه‌له‌ش نیشانه‌ی لاوازی نییه‌.

پەرۆه رده واته ... تهر خانگردنی کات

یاری و خویندنه وه قسه کردن و دۆزینه وهی جیهان، پاشه پۆزی مندالان پۆشن ده کات، هه موو نهو مندالانهی که له گهڵ خهیزانه کانیاندا کاتیکی پر چالاکى به سه رده بهن نه وه به دلنیا ییه وه زۆر شتی باش فێرده بن که له پاشه پۆژدا سوودی لێ ده بینن، نه وه جگه له وهی که نه و کاتهی که باوان و مندالان به یه که وه به سه ری ده بهن ده بپته هۆی به هه یز گردنی نه و په یوه ندیییه که له نیتوانیاندا یه، زۆریه ی مندالان خۆزگه ی نه وه ده خوازن که زۆرترین گاتیان له گهڵ باوانیان به سه ر بهرن، ده کرتیت نه وه ش به مشیوه یه به خهینه روو:

● تهر خانگردنی کات هه ر نه وه نبیه که ماوه یه ک به یه که وه بن، به لکو زۆر جار چالاکیه کان ترخیکی دیاری کراویان هه یه و پتوبسته باوان نه وه له بهر چاو بگرن وه کو به یه که وه چوونه مه له وانگه یه ک یان پیاسه کردن به باخچه ی ئاژه لان یان ده رجوون بۆ شوینیکی گه شتوگوزار، یان پیاسه یه کی پایسکل لێخوڕین، نه وه ش زۆریه ی مندالان خۆزگه ی بۆ ده خوازن، یان

ناردزوه (هوايه) هاويه شه كان، باشتريه هله بۆ باوان كه له گه
منداله كانيدا خوشتريه كات به سه ره بهن.

• له ژيانى رۆژانهى مندالاندا، پيوسته باوان و مندالان ماويه كه
به يه كه وه بن و كاتيك بۆ ئه وه مه به سته ته رخا بكن، له وه ماويه شدا ئه وه
هسته يان پي به خشن كه ئه وان گرنگيه كه ته واويان پي ده دهن، هه ره وه
ماويه دا ده توان هه نديك شتى به سوود به يه كه وه بكن و بي ته مايه ي چي ژو
خوشيش، هه روه ها ده توان به يه كه وه هه نديك ئيشى مال بكن و چي ژو
لي وه ر بگرن، بي ئه وه ئه وه هسته يان لا دروست بيت كه ئه وه ئه رك يكي
سه ر شانيانه وه ده بيت بي كن، هه نديك خي زان هه يه زۆر به زه ره كه بۆ
ماويه كه دري ژ ئه و ئاميرانه ده كوژيني ته وه كه (كات خو ره) ي پي ده لين،
ئه وانه ش وه كو ته له فزي و و ياري به ئه لكتروني به كان (پله ي سته يشن)، له وه
ماويه دا زۆر بي رۆكه ي باش هه يه كه ده توانين به كاري بينين بۆ ئه وه ي كاتي
به تالي ي پي پر به كه ي نه وه.

• پيوسته له سه ره باوان كه گرنگيه كه تاي به تي به منداله كانيان به دن
كه پيوستيان پي يان ده بيت، بۆ ئه و نه ئه و كاتانه ي كه ئه ركى مال وه ي
قوتابخانه يان ده بيت به تاي به تي ئه ركه قور سه كان، يان كاتيك كه
پاي سه كه كانيان تي كه ده چي ت، به لام سه باره ت به هه نديك شي وازي دي كه ي
وه كو خوي نه وه ي چي رۆك بۆ مندالان به ره له خه وتن، ئه گه رچي كاتي كي زۆري
پيوسته، به لام تاي لي گرنگيه كه گه و ره و سوود مه ندي هه يه.

• به لام ئه و باوانه ي كه به هۆي كارو پي شه يانه وه كاتي كي كه م بۆ
خي زانه كانيان ته رخا ده كن، پيوست ناكات سه ره زه نشتي خويان بكن،
گرنگ ئه وه يه كه ئه و ماوه كه مه ي كه به يه كه وه ن به شي وه يه كه به سوود
به سه ره رهن. خو ئه گه ر كاته كه هه ره زۆر كه م بوو، و با شتره كه جاري به جار ئه و
يارمه تيه له لايه ن دا پيره و با پيره و يان له لايه ن مام و خال و پوره كانه وه
يا خود ها وري نز به كه كانه وه پي شه كه ش بكي ت.

پهروهرده واته... هاندانی مندالان

لاوان پټويستیان به پټويه کی باشی هاندان و پروابه خټوبون ههیه، به تایبه تی بۆ ئه و شته نوټیانه ی که له سه ره تاوه فټری ده بن، یان ئه و نه رکانه ی که پله پله پټیان ده سپټردرټ، به وشټوه یه ده توانن بهر پر سیار ټتی وه ر بگرن و نیراده ی خۆیان بچه سه ټن و نه یه لن که س به ناسانی هه لیا نه له ټټن یان گومانیان لا دروست بگهن، جا بۆ ئه وه ی بو ټری و پروابه خټوبون له گیانی کوران و کچاندا بچټن، پټویست به دوو شت ده کات، یه که م په زامه ندیان سه باره ت به و شته ی که نه نجامی داوه، دووم هاندان و داننان له لایه نی دیکه وه سه باره ت بهر گاره ی که پټی که یشتوه وه نه نجامی داوه، نه ی چۆن باوان ده توانن منداله کانیان هانبدن.

● مندالان حه زده کهن و خۆزگه یانه که خوشه ویستی ئیمه بۆ ئه وان بۆ که سایه ټیه که یان بټت نه وه کو بۆ ئه و کارانه ی که نه نجامیان داوه، ږدنگه به ههمان ئه و خټراییه ی که ئیمه هانیان ده ده بن، له هه مانکاتدا تووشی گومان لی کردنیان بکه ین، بۆیه پټویسته له سه ر گه وره کان زۆر به وردی و ئاگادارییه وه مامه له له گه له منداله کان بکه ین.

● ئه وه ی که پټویستی به هاندانه به ههمان شټوه پټویستی به نه نجامی پۆزه تټیش هه یه، بۆ نمونه ئه و مندالانه ی که نه زموونی نو ی به نه نجام ده گه یه نن، ناساییه نه گه ر هه ندیک که موکوپیی یان ساقه و هه له شه بیان هه بټت، به وه ش ئاماده یی باشتریان ده بټت بۆ به ره نگار بوونه وه ی هه ندیک ناخووشی و پروودای بچووک، نه گه ر مندالان هه ندیک نه رک و بهر پر سیار ټتی بچووکیان پټسپټردرټ ئه و به دلنیا ییه وه نازایه تی و پروابه خټوبونیان په ره ده سپټټ.

● مندالان پټويستیان به ستایش و پیا هه لدان هه یه، دیاره ته نیا ده سته که وت و نه نجامی باش پټويستیان به ستایش کردن نییه، به لکو هه و له دانیش بۆ وه رگرتنی نه نجامی کی باش مایه ی ستایش کردنه، هه روه ها

ئەو كاتەى كە دەمانە وىت بەراستى رېز لەسەر كە وتنىك بىنپىن ، پىۋىستە ستايش كىرەنە كەش بەگۈيرەى پىۋىست بىت ئەگەرنا ئەوا ھىچ سوودىكى نابىت.

● ھەندىك جار ھارىكارىيەكى بچووك بەسە بۆلەۋدى مىدالەكان لەكاتى فەشەلدا ھەست بەبىتھىۋايى نەكەن ، بۆغۈنە لەكاتى كىرنى جلوبەرگى مىدالى بچووكدا واباشترە كە ئەو جلوبەرگانەى بۆ بىكرىن كە پىۋىستىيان بەھارىكارى گەرەكان نەبىت.

● لىرەش پىۋىستە ياسايەكى زۆر گرنگ زىاد بىكەن ئەۋىش ئەۋدە كە ئەو گەۋوانەى لەھەلەشەبى مىدالان چاۋپۆشى دەكەن ، ئەوا چاۋپۆشى لەھەلەكانى خۇشيان دەكەن.

ئامۇژگارى و ھاريكاري بۇ خيزانە بەھيزەكان

ھېچ كەسنىك ناتوانى وەكو (مەكىنەيەكى پەرورەدە) ئىش بىكات، ئەوئەش داخوئى ھېچ كەسنىك نىيە، دەتوانىن بلىتىن كە دايكىتك يان باوكىتكى بىن كەموكوپى وەكو خەونىكى ترسناك وايە سەبارەت بەمنداڵەكانىان، بۆيە لەكوئايىدا خوازىارين كە نازايەتى و بوئىرتان ھەبىت بۆ ئەوئە خىزانىكى ئاسايى بن و كەموكوپىتان ھەبىت، پاشان ئىمە ئەوئە دەزانىن كە زۆرجاران باوان دەگەنە ئەوپەرى سنوورى تواناى خۆيان، ئالەوكاتانەدا پىتوئىستىيان بەكەسانىكە كەگوئىيان لىبگرن و ورەيان بەرزىكەنەوئە مەوداى سەرىەستىيەكەيان بۆ بەرفراوان بگەين.

● بۆيە ئەوكاتانەى كە ھىزو برىشتان نامىنىت، تكايە بۆ خۇدى خۆتان پىتى لىبىتىن و دانى پىدائىتىن، ئەوئەش مايەى شەرمەزارى نىيە، بەلكو بەپىچەوانەوئە ھەنگاوىكى بوئرانەيەو پلىكانەيەكى دىكەيە بۆ سەركەوتن.

● مافى خۆتانە كە جارناجار ھەندىك كاتىش بۆ خۆتان تەرخان بگەن و لە رۆتىنى پەرورەدەى رۆژانە پشووويەك بدەن، بۆ ئەو ھالەتانەش پشووويەكى چەند سەعاتى لەماوئە ھەفتەيەكدا بۆ باوان پىتوئىستە كە بەيەكەوئە بن (بىن منداڵەكان)، ئەوئەش وەكو وەكو ئەوئەى كە بەيەكەوئە بچن بۆ سىنەمايان بۆ شانۆگەرىيەك يان سەردانى چەند برادەرىكى خۆشەويست يان فىربوونى ھەندىك وائەو كۆرسى پىتوئىست بۆ گەرەكان.

دەبى ئەوئەشمان لەبىرنەچىت كە بەرژەوئەندى ھەموو خىزانىك بۆئەوئەى باش بىت و پەرەبىستىت، ئەوا پەيوئەندىيە خىزانىيەكان پىتوئىستىيان بە چاودىرى بەردەوام ھەيە.

● بۆيە دەلەتتەن ئەگەر پېتوئىستىتەن بە يارمەتەن و ھاربىكارى ھەبوو، تەكايە برونە لای ئەوانى دىكە، دلتىابىن كە خىزمى بەسۆزو ھاورپى دلتسۆزو دراوستى باش و نووسىنگەن تايىبەت بە ئامۆزگارى باوان، لەوپەرى ئامادەباشىدان تا ئامۆزگارى بەپېزو بەسوودتان پېشكەش بىكەن.

خوازىارىن بەو نووسىنە توانىبىتەن كە ئەركە قورسەكانى سەرشانتان سووكتەر بىكەين. لەگۆتايىشدا دەمانەوى دوو خالى دىكە بۆ ئەو ھەشت پىنمايىيە زىادەبىكەين ئەوئىش ئەوئىيە كە تۆزىك عەقل و كەمىك خۆشى و گالتەوگەپ، كىردارى پەروەردەن رۆژانە ئاسانتەر دەكات و دەبىتە ماىيەن چىژىبەخىشنىش.

شاری نۆرنبیرگ - نووسینگهی چاودتیری لاون / هه‌ئمه‌تی په‌روه‌رده‌کردن

Dietzstrasse 4, 90443 Nurnberg

ته‌له‌فون: 33 84 - 231 / 0911 - فاکس: 46 28 - 231 / 0911

پۆستی ئه‌لیکترۆنی: kampagne-erziehung@stadt.nuernberg.de

پێگهی ئه‌لیکترۆنی: www.kampagne-erziehung.de

پان: www.stark-durch-erziehung.de

ئاماده‌کارانی ئهم نامپلیکه‌یه:

Claudia Amm - Jutta Berlinghof - Annamaria Bockel - Renate -

Hohenester

Bernd kammerer - Karin Ludtke- Gerlinde Marquart - Neuberger-

Martin Reinhard - Heike Schmidt - Esther Segitz - Fäte- Marie-Luise

Sommer -

Dr. Klaus Wagner

نووسینگهی چاودتیری لاون له‌شاری نۆرنبیرگ، www.jugendamt.nuernberg.de

Stampfli Publications SA, Wölflistrasse 1, CH 3001 B

له به پښتو به رایه تی گشتی کتبخانه گشتییه کان
ژماره ی سپارښی (۱۷۴۶) ی سالی (۲۰۰۸) ی پښتو اووه